

PRETORUL

Lăcrămioara Stoescu a absolvit Universitatea din București în anul 1969. A fost profesor la Colegiul Cantemir-Vodă din București și este membru al Uniunii Scriitorilor. Are o bogată activitate literară din care amintim:

MEMORIALISTICĂ:

„*Copii - dușmani ai poporului*”, roman memorialistic, Editura Curtea Veche Publishing, București, 2007, tradus în italiană de Mauro Barindi, la Editura Saecula Edizioni, 2014, Vicenza, Italia cu titlul „*Bambini-nemici del popolo*” și participă la „Salonul de carte de la Torino” din 2014 ; „*De pe băncile școlii în închisorile comuniste*”, 2014 ; „*Memoria stigmatelor*”, 2021.

ROMANE ȘI PROZĂ SCURTĂ:

„*În Labirintul Roșu*”, 2015; „*Dedublarea*”, 2015; „*Imigranta din Biggin Hill*”, 2016; „*Iubirile marelui dramaturg*” (zece povestiri), 2017; „*Mirajul unei călătorii exotice*”, 2018; „*Întâlniri imprevizibile*”, 2018; „*Liceenii anilor '50*”, 2019. „*Joi-mărița*”, roman, mențione la concursul „*Împlinește un vis*”, ediția a II-a, Editura Universitară, 2022; nominalizată la Premiul „*Banu Rădulescu*” pentru cel mai bun roman de ficțiune.

POEZIE:

„*Flux discontinuu*”, versuri, 2020

CĂRȚI PENTRU COPII:

„*Poezii pentru cei mai dragi copii*”, 2013; „*De la circ la Zoo - Du cirque au Zoo*”, ediție bilingvă româno-franceză, traducător Dorina Rogbete, 2013; „*Balul legumelor*”- poveste în versuri, 2015; „*Aventurile fraților cangurași*”, 2018.

TEATRU: Scenarii radiofonice după cărțile proprii sau ale altor autori, prezentate la Radio România Cultural, la emisiunea Biografii - Memorii: „*Am fost dușman al poporului*”, „*Un om nevinovat*”, „*Deportați în Siberia*”, „*De o parte și de alta a Prutului*”, „*Tinerete înlănțuită*”, „*Gavril Vatamaniuc, Șoimul Bucovinei*”, „*Cinci ani în Donbas*”.

ANTOLOGII:

Prozatori în arenă, Editura Beta, București, 2017

Antologia „*Condeieri de secol XXI - triumful timpului prin scris*”, Banchetstsepress 2020, Editura Olympus

Antologia „*Din dor de Eminescu*” premiul al II-lea la proză

Antologia „*Inefabilul iubirii*”, 2022

Antologia „*Pași spre cer*”, 2022, Diplomă de excelență Miguel de Cervantes

Antologia „*Glasul roților de tren*”.

COLABORĂRI LA REVISTE LITERARE:

Memoria, Litere, Banchetul, Rotonda Valahă, Leviathan, Astralis, Vatra Veche, Argeș, Cartelul metaforelor, Cervantes Destine literare, Canada.

LĂCRĂMIOARA STOENESCU

PRETORUL

roman

CÎȘMIGIU
books

Redactor: Clelia Ifrim
Tehnoredactor: Ameluța Vișan
Coperta: Monica Balaban

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
STOENESCU, LĂCRĂMIOARA

Pretorul : roman / Lăcrămioara Stoenescu. - București : Cișmigiu
Books, 2023

ISBN 978-606-28-1702-2

821.135.1

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062817022

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din
această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Cișmigiu Books

Copyright © 2023

Cișmigiu Books este un imprint al Editurii Universitare

Editor: Vasile Muscalu

B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București

Tel.: 021 – 315.32.47

www.editurauniversitara.ro

e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021.315.32.47/ 0745 200 718/ 0745 200 357

comenzi@editurauniversitara.ro

www.editurauniversitara.ro

*În memoria tatălui meu,
pretorul Corneliu P. Stoenescu
(13 martie 1907 – 16 noiembrie 1974)*

NOAPTEA PRETORULUI

Afară este beznă. Drumul meu va fi lung și anevoios, iar iubita mea soție va rămâne singură, după o boală grea, din care de-abia am salvat-o cu greu. Va trebui să aibă grijă și de fetița noastră. Ce se va întâmpla cu ele în lipsa mea? Nu va fi nimeni care să le ajute. Azi, oamenii nu mai sunt empatici ca înainte. Vremurile i-au schimbat și ei au devenit duri ca granitul. Fiecare este preocupat doar de ai săi, nu și de alții.

Când m-au ridicat în noaptea de 14 aprilie 1952, asistând la scena dramatică a arestării mele, Melania plângea în pumni și se abținea să nu urle ca Medeea ori ca Fedra. Stătea încremenită, fără grai, într-un colț al camerei și mă privea cu dragoste, dar și cu milă. Am împărțit împreună atâția ani, iar povestea noastră de iubire a devenit o legendă în oraș pentru frumusețea și trăinicia ei.

Soția mea a așteptat multă vreme până să ne căsătorim. Eu eram student sărac și, numai după absolvirea facultății, puteam să-i ofer un trai decent. Ea m-a iubit cu disperare și a stat neclintită ca o stâncă împotriva piedicilor, trecând peste dorința tatălui său de a o mărita cu un negustor bogat. A luptat mult pentru iubirea noastră și am rămas împreună la bine și la rău, depășind toate obstacolele.

Acum, viața îi este în derivă. Va pleca cel care i-a dat sens existenței sale. Pare pierdută și dezorientată. Zeci de gânduri sumbre ca niște păsări de pradă îi croncănesc în minte. Desigur, se întreabă cum va supraviețui fără mine și cum va reuși să-și crească fiica. O văd cum ochii i se umplu de lacrimi amare. Este într-o situație fără ieșire și plânge înfundat, nedorind să-mi facă rău.

Printre bufniturile cărților trântite pe jos și zgomotul sertarelor trase în căutarea unui obiect compromițător, dar inexistent, în mintea mea străfulgerau frânturi din tinerețea noastră. Acum, soția mea nu mai este în floarea vârstei, dar a rămas la fel de suplă și de frumoasă, cu trupul zvelt și ținuta dreaptă, ca atunci când am cunoscut-o, deși pe umerii săi atârnă o povară covârșitoare.

Mi-o aduc aminte când era elevă la pension, subțirică, fragilă, dar nu cea mai frumoasă fată din oraș. Apoi, iubirea a făcut-o să înflorească și să se deschidă ca un crin. Până să ne căsătorim, ne-a fost greu, dar cu timpul, am avut și zile rodnice. Ca judecător și pretor, am trăit ani frumoși și îmbelșugați. Eram tineri și visători cu gânduri înaripate. Apoi, fiica noastră ne-a dat un nou sens vieții.

Ea ne-a dăruit cele mai frumoase zile, așa cum ni le-am dorit dintotdeauna. Am devenit o familie fericită, sfânta familie, cum o numeam eu adesea. Ne iubeam ca la început, întreținând proaspete floarea dragostei și fructul ei. Acum, totul va rămâne doar o amintire... Nu

doresc să-mi imaginez viitorul... Îmi va rezerva ce va fi mai rău...

*

Pistolul fusese doar pretextul descinderii oamenilor îmbrăcați în haine negre de piele în locuința noastră. Stăteam cu chirie în casa unui pensionar și ocupam doar două camere. După ce musafirii nepoftiți au bătut puternic în ușă în toiul nopții, au intrat și ne-au speriat fetița. De teamă, ea s-a ghemuit sub păturică, în pătuțul său prea mic. Mama îi promitea mereu că îl va schimba cu unul mai mare, dar asta nu se întâmplase încă.

În casa noastră din strada Grădiniței numărul 5, se lăfăia un colonel rus cu progenitura sa, doar cu câțiva ani mai mare decât Lioara. Valerică vorbea mereu la telefon cu Moscova: *Alio, alio, mama! Îi e dor de ea*, se gândea fetița noastră. Copiii nu iau în seamă vremurile și nu sunt dușmănoși ca adulții. Ei se înțeleg bine și se împrietenesc repede. Când mergea la mama mea, la bunica Iana, care era tolerată în camera de la stradă, ei se jucau împreună.

Melania privea înfricoșată dormitorul. Vedea cum zăceau aruncate și împrăștiate în dezordine pe jos cărți și lucruri scoase de la locul lor de prin sertare. Se gândea la ce-i va spune a doua zi copilului care dormea în camera alăturată. Poate că era treaz și doar se prefăcuse că doarme, speriat de bufniturile cărților trântite vraiște

pe dușumea. După ce a scotocit bine prin cameră, securistul i-a zis celuilalt:

- N-am găsit nicio armă, tovarășe!
- Cred că vom reveni, i s-a adresat superiorul său.
- V-am spus că nu există, am intervenit eu.
- Mergi cu noi, mi-a poruncit acesta.
- Unde? l-am întrebat.
- La Miliție. O să dai doar o declarație. Te întorci curând, m-a asigurat el.
- Corneliu! a strigat, înspăimântată, soția mea.
- Nu trebuie să iei nimic, m-a avertizat superiorul, ignorând-o.

După percheziția amănunțită, la care s-a pretextat căutarea unei arme, m-am îmbrăcat grăbit să merg la Miliție. Eram doar în pijama. Mi-am tras pe mine la repezeală un pantalon gri și o vestă peste cămașă, m-am încălțat la nimereală cu niște pantofi de sub scaun, am luat pardesiul din cuier, pe care mi l-am aruncat pe umeri și am plecat cu ei. Melania m-a urmărit cu privirea până la poartă. Plângea. Era confuză și derutată.

*

M-am dus cu securiștii care mi-au spus să urc într-o dubă și după ce m-am suit, aceasta a pornit. Bănuiam că mergem la Miliție. Mai întâi, am crezut că am fost confundat cu tizul meu, un alt Corneliu Stoenescu. Se mai întâmplase și în trecut să am neplăceri din cauza lui. Când m-au ridicat, eram șef de serviciu la o instituție de gospodărie orășenească din Giurgiu. Nu

făcusem politică și nu-mi imaginam care era cauza arestării mele.

La Miliție, situația a fost alta. În toiul nopții, acoperiți de întunericul de smoală, oamenii în haine negre de piele făcuseră mai multe percheziții și arestări în oraș. Declarația fusese doar un pretext. Odată cu mine mai săltaseră și pe alții. Acolo, i-am întâlnit pe avocatul liberal și deputat DTD, Gheorghe Geraniu, pe avocatul Marian Parisești, fost prefect și președinte al PSDI Giurgiu, pe Verziu Diomed, avocat și fost deputat liberal și pe Popescu Z. Constantin, pe care nu-l cunoșteam.

Am înțeles că le venise rândul să fie ridicați și celor cu funcții administrative. *Este noaptea primarilor, a pretorilor și a prefectilor, mi-am zis în gând.* Credeam că ne-au vânat, să ne trimită la Canal. În final, am descoperit cauza arestării mele. În urma unui examen susținut la Ministerul de Interne, la care reușisem, fusesem numit pretor în 1942 în plasa Comana din județul Vlașca, unde am funcționat șase ani și încă unul la Drăgănești-Vlașca. După noua împărțire administrativ-teritorială din 1948, plășile au devenit raioane și județele regiuni.

Atunci funcția de pretor s-a desființat. Mi se părea curios că nu m-au arestat în 1948, imediat după destituire și că m-au lăsat liber atâta timp. De la Miliție, ne-au urcat iar în dubă și șoferul a demarat în trombă. Fiecare se gândea la ce era mai rău. Lăsaseră în urmă pe toți cei dragi. Mie îmi rămăseseră acasă soția, fiica de zece ani și soacra. *Pe drum, îmi voi depăna întreaga viață asemenea condamnaților la moarte înainte de execuție. Voi*

avea destul timp pentru asta. Alea iacta est! mi-am zis atunci.

*

Mă născusem într-o familie modestă de la periferia unui orașel dunărean, despre care învățasem că fusese întemeiat de genovezi și, după mai multe secole, devenise raia turcească. O legendă spunea că Turnul cu ceas din centru fusese transformat în geamie și că, de acolo, imamul își chema credincioșii la rugăciune. Azi, istoricii susțin că un cioban a întemeiat orașul și că Turnul cu ceas a fost construit în 1828.

Duba gonia nebună pe străzi. Înăuntru nu pătrundea nicio rază de lumină, dar oricum, nu puteam vedea nimic, fiindcă aveam ochelari negri de tablă la ochi. Cunoșteam drumul pe dinafară. Îl străbătusem de atâtea ori. Plecasem de la Miliție, de pe strada Epurescu și trebuia să fi ajuns în centru. Vom părăsi vestita „*Farfurie*”, aleea circulară cu tei umbroși, care înconjura Turnul cu ceas și devenise emblema orașului Giurgiu și, cotind spre stânga, vom înainta vertiginos pe Șoseaua București.

Apoi, vom trece prin satele limitrofe, Remuș și Daia și vom intra pe teritoriul plășii Comana. Când eram pretor, mergeam adesea în inspecție la primăria din Uzunu, la școală, la Căminul Cultural și la dispensar. Satul era vestit pentru viile sale bogate. S-ar putea ca numele să-i fie turcesc la origine și să aibă la bază cuvântul „uzum”, care înseamnă strugure, poate, deformat de pronunția românească.

Acolo, găseam mereu liniște și armonie între locuitori, ca pretutindeni în plasa pe care o conduceam. Eram apropiat de ei și le cunoșteam nevoile, ajutându-i să trăiască în pace și bună înțelegere. Toamna, mă invitau adesea să le gust vinul, dar nimeni nu m-a văzut nici măcar grizat. Mă numeau „*pretorul¹ nostru cel bun*” și mă iubeau, că eram comunicativ sau popular, cum le plăcea lor să spună, fiindcă le respectam munca și le vorbeam ca de la egal la egal.

Ieșind din Uzun, vom întâlni intrarea în comuna Călugăreni. Acolo, ne va întâmpina în dreapta Crucea de piatră ridicată în cinstea victoriei lui Mihai Viteazul asupra turcilor și vom traversa podul construit peste râul Neajlov, tot cu acest prilej. În stânga, am putea vizita satul Strâmba sau Hulubești, unde făceam dese inspecții însoțit de învățătorul Drăgan, cu care m-am fotografiat în căruță.

Atunci, mi-am amintit de prima scrisoare de mulțumire trimisă de Fundația Regală Regele Mihai pentru reconstruirea Căminului Cultural din comună,

¹ În perioada de după Reforma Administrativă din aprilie 1942, România a fost împărțită în județe, plăși, și sate. Pretorul era reprezentantul conducerii centrale și primul om dintr-o plasă. El veghea la bunul mers al acesteia, dar și al celorlalte sate care formau plasa. Pe cale ierarhică, pretorul era superior primarilor, care conduceau primăriile, dar subordonat prefectului, care era responsabil de întregul județ. Pentru ocuparea funcției administrative de pretor, trebuia să ai studii juridice și să fii admis la un examen care se susținea la Ministerul Afacerilor Interne.

prin care am fost considerat membru de onoare al acestuia. Din Călugăreni, la intersecție, dacă am coti la dreapta, am putea intra în localitatea Comana, reședința mea de plasă. Ce zile minunate am trăit acolo, când eram pretor!

Fetița mea, deși avea doar câțiva anișori, stăruia mereu să mă însoțească în inspecții și eu o luam cu mine în căruță ori în sanie. Oare cum o vor privi copiii și profesoarele, când vor afla că tatăl ei a fost arestat? S-ar putea să n-o mai văd mult timp... Stropi de ploaie se auzeau răpăind sacadat pe capota dubei, în timp ce lacrimi grele se prelingeau din colțul ochilor pe obrazul pretorului.

Îmi imaginez că duba a ajuns în Adunații Copăceni, o localitate care marca hotarul cu plasa Comana. Revăd în minte imagini de când eram pretor. Înaintăm prin comuna, care atunci se numise Carol dar, acum, denumirea i s-a schimbat în 30 Decembrie, ziua când România a devenit Republica Populară Română. Duba rulează cu viteză maximă prin toate aceste sate. Cred că am intrat deja în Jilava, aproape o suburbie a Bucureștilor.

Odată cu zorii zilei, vom ajunge în capitală. Se apropie ștreangul de gât. Mai întâi, vom străbate Șoseaua Giurgiului cu casele ei mici și sărăcicioase, vom trece pe lângă Cimitirul evreiesc, după care vom depăși Piața Progresul și apoi, Cimitirul Luteran. În curând, vom trece și pe la Cimitirul Belu, de pe Calea Șerban

Vodă. Prea multe cimitire. Sper să nu fie de rău augur, mai ales că va urma Crematoriul.

În curând, vom merge spre centru, dar până atunci, vom întâlni forfota elevilor care se grăbesc spre Liceul Gheorghe Șincai. Vom traversa râul Dâmbovița și înaintea noastră se va profila Spitalul Brâncovenesc, după care, în sfârșit, vom fi la kilometrul zero. În fața bisericii Sfântul Gheorghe Nou, lăcașul Martirilor Brâncoveni, mă voi ruga lui Dumnezeu să mă aibă în pază.

După Spitalul Colțea și biserica ce poartă același nume, șoferul va coti spre stânga, unde ne vor da binețe câteva statui ale unor oameni iluștri. În dreapta, parcă văd, mai mândră ca oricând, Universitatea, după care, mașina va coborî pe Bulevardul 6 Martie, cum se numește acum Regina Elisabeta. Vom traversa Calea Victoriei prin fața Casei Armatei și, în sfârșit, ne vom opri pe strada Eforiei.

Când în sfârșit, am ajuns la punctul terminus, duba și-a încetinit mersul, iar noi am coborât la una din direcțiile Securității. Cu cătușe la mâini și cu ochelarii negri de tablă la ochi, păziți strașnic de milițieni am intrat în clădire și am urcat în liftul, care ne-a dus până la biroul unde va avea loc ancheta. Aici vom începe noua noastră viață.